

“Recurs de cassació en la vigent LEC 1/2000 i en la Llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria de dret civil de Catalunya”

Per

Maria Eugènia Alegret Burgués

Comunicació per l'Acadèmia llegida en sessió ordinària de data 23 de gener de 2024

Sumari. I Introducció: aspecte constitucional; II Finalitat del recurs de cassació; III Evolució legislativa del recurs de cassació a Catalunya: de la LEC 1/2000 a la Llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria de dret civil de Catalunya; IV La llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria de dret civil de Catalunya; V Incidència del nou recurs de cassació operada pel RDL 5/2023, de 28 de juny, en el recurs de cassació de Catalunya: l'acord del TSJC de 6 de setembre de 2023.

I. Introducció

Aspecte constitucional del recurs de cassació

És doctrina reiterada del Tribunal Constitucional que el dret a la tutela judicial efectiva se satisfà quan s'obté una resolució fonamentada en dret i que si, certament, el dret fonamental esmentat comprèn el d'utilitzar els recursos ordinaris i extraordinaris que estableix la llei (STC 46/1984, de 28 de març), incloent-hi el recurs de cassació en matèria civil, aquest dret es materialitza en els casos i amb els requisits que tingui en compte la llei ordinària, ja que la Constitució no imposa l'existència o procedència d'un recurs de cassació. Es tracta d'un recurs extraordinari que el legislador és lliure de determinar establint els casos en què és procedent i les causes o motius d'impugnació, ja que el principi *pro actione* no opera de forma igual per accedir a la jurisdicció que per prolongar la via jurisdiccional.

Correspon, en conseqüència, als òrgans de cassació la interpretació de les normes que donen accés a aquest recurs, interpretació que s'ha de respectar sempre que es faci de forma proporcionada.

Dit d'una manera, es prohibeixen “*aquellas decisiones de inadmisión que por su rigorismo, por su formalismo excesivo o por cualquier otra razón revelen una clara desproporción entre los fines que aquellas causas preservan y los intereses que sacrifican*” (STC 82/2022, de 27 de juny de 2022).

II. Finalitat del recurs de cassació

La finalitat primordial del recurs de cassació no és la satisfacció del *ius litigatoris*, sinó la del *ius constitutionis*.

El Tribunal Suprem ha declarat de manera reiterada (ITS de 4-5-2004 i 31-1-2006) que el recurs de cassació atén prioritàriament el *ius constitutionis*, és a dir, l'interès específic en la depuració nomofilàctica de l'ordenament jurídic, cosa que fa necessari que s'hagi posat de manifest un conflicte jurídic concret en el procediment en la interpretació d'una norma legal, l'aclariment del qual per a aquest i per a uns altres procediments similars hagi de fer el tribunal de cassació en la funció unificadora i integradora de l'ordenament jurídic que li és pròpia.

La *ratio legis* del recurs de cassació per interès cassacional no és, doncs, la decisió del cas concret, encara que hagi de servir a aquest, sinó precisament fixar la doctrina a seguir sobre una determinada qüestió jurídica sobre la qual hi hagi doctrina contradictòria de les audiències provincials, o no hagi recaigut jurisprudència del Tribunal Suprem o del Superior de Justícia, o corregir la interpretació defectuosa de la norma en el supòsit que la sentència objecte de recurs entri en contradicció oberta amb la dels òrgans de cassació.

El recurs de cassació no es pot considerar mai una tercera instància en la qual es puguin revisar les circumstàncies del cas i l'aplicació correcta del dret. No es tracta de la justícia del plet en concret, sinó d'assenotar doctrina amb una certa vocació de generalitat sobre la interpretació de les normes quan ha sorgit una controvèrsia jurídica concreta l'aclariment de la qual és necessària per al cas examinat i per a d'altres anàlegs o similars.

El recurs de cassació es configura, doncs, com un recurs de caràcter extraordinari que tendeix a eliminar els possibles desacords jurisdiccionals existents en l'aplicació del dret, a corregir les tesis errònies i a fixar la jurisprudència, per tal d'aconseguir la unitat interpretativa de l'ordenament en benefici de la certesa de les normes i de la seguretat jurídica i satisfer alhora el dret dels ciutadans a la igualtat en l'aplicació de la llei.

Vull dir que el dret a la tutela judicial efectiva es compleix amb la possibilitat d'exercir les instàncies previstes, una o dues, tenint en compte, com s'ha vist, que no existeix un dret constitucional a la doble instància en matèria civil.

III. Evolució legislativa del recurs de cassació a Catalunya: de la LEC 1/2000 a la Llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria de dret civil de Catalunya

3.1. El recurs de cassació en la LEC 1/2000

La LEC 1/2000 va preveure una dissociació entre els recursos extraordinaris fonamentats en infraccions processals, el coneixement dels quals reservava a les sales civils i penals dels TSJ, i el recurs de cassació en matèria de dret substantiu que distribuïa entre les sales civils i penals dels TSJ (quan el recurs, entre altres motius, es fonamentés en la infracció de normes de dret civil especial o foral) i la Sala Primera del Tribunal Suprem.

El recurs extraordinari per infracció processal, competència dels tribunals superiors, es podia presentar contra sentències i també contra interlocutòries de les audiències provincials que possessin fi a la segona instància.

Mentre que la cassació, competència del TS o dels TSJ, només podia ser interposada contra sentències dictades en segona instància per les audiències provincials.

Tanmateix, aquesta regulació no va entrar en vigor en no poder ser modificada la LOPJ i es va establir en la LEC una disposició final, la núm. 16, de conformitat amb la qual mentre no s'atribuís competència als TSJ per al coneixement del recurs extraordinari per infracció processal aquest només seria procedent quan la resolució fos susceptible de recurs de cassació.

Per tant, finalment, tant el recurs extraordinari per infracció processal com el recurs de cassació només es poden interposar contra sentències dictades en segona instància per les audiències provincials.

Així ho va entendre ben aviat el TS en l'acord adoptat en la reunió de magistrats de la Sala Primera de 12-12-2000, en què va establir que només eren susceptibles d'accés a la cassació les sentències dictades en segona instància per les audiències provincials (article 477.2 LEC), excloent del recurs la resolució dictada en forma d'interlocutòria o quan va haver d'adoptar aquesta forma, en funció de la recaiguda en la primera instància (article 456.1 LEC), sent equiparables a aquelles les resolucions de recursos en matèria de reconeixement i execució de sentències estrangeres, a l'empara del Conveni de Brussel·les de 27 de desembre de 1968 i del Conveni de Lugano de 16 de setembre de 1988 (articles 37.2 i 41).

Al mateix temps, quant a la concreció de les vies possibles per accedir al recurs de cassació (tutela judicial civil dels drets fonamentals, quantia superior a 150.000 i interès cassacional), la Sala Primera del Tribunal Suprem va interpretar que les previsions en els diversos números de l'article 477 LEC no eren alternatives sinó excloents de manera que, en funció o consideració de la quantia de l'assumpte, només podien ser objecte de recurs les sentències de segona instància recaigudes en procediments substanciat en funció de la quantia i, per interès cassacional, només les sentències dictades en procediments tramitats en consideració a la matèria.

No van faltar autors que van qualificar aquesta decisió d'acte de defensa del Tribunal Suprem davant la configuració de la cassació en la Llei 1/2000, i d'altres, més contundentment, com un autèntic torpede a la cassació civil a Espanya.

No van seguir el criteri de la Sala Primera, tanmateix, alguns tribunals superiors de justícia pel que fa al recurs de cassació interposat contra les sentències que aplicaven dret civil propi de les CA.

Aquests tribunals, després de proclamar la seva sobirania interpretativa pel que fa als requisits d'admissió quan eren competents per al coneixement dels recursos de cassació, van acabar per declarar que "totes les sentències dictades per les audiències provincials poden ser objecte de recurs per interès cassacional —si el presenten— i per raó de la quantia —si l'assoleixen— sigui quin sigui el procediment seguit".

Es podria dir que aquesta interpretació també constituïa un acte de defensa de les competències pròpies de les sales civils i penals, ja que en cas de seguir la interpretació del TS, pràcticament no s'hauria pogut admetre cap recurs als TSJ.

3.2. La reforma duta a terme en la LEC per la Llei 37/2011, de 10 d'octubre

La reforma duta a terme en la LEC 1/2000 per la Llei 37/2011 va suposar un canvi significatiu en la concepció del recurs de cassació.

Pel que fa a les vies d'accés al recurs, el recurs de cassació en funció de la quantia es va mantenir, encara que augmentant aquesta fins a la suma de 600.000 euros.

El recurs per interès cassacional era procedent, llavors, tant si s'interposava contra sentències dictades en els assumptes tramitats per raó de la quantia —si aquesta no excedia 600.000 euros o si era indeterminada o inestimable— com contra resolucions dictades en processos seguits per raó de la matèria, entre les quals —a més de les dictades en els processos a què es refereixen els articles 249.1 i 250.1 LEC— figuraven les següents: (a) les sentències que posin fi a la segona instància en els processos especials del llibre IV de la LEC; (b) les sentències que, d'acord amb la Llei concursal, tinguin accés al recurs de cassació; (c) les interlocutòries dictades en processos sobre reconeixement i execució de sentències estrangeres resolts a l'empara del Conveni de Brussel·les de 27 de desembre de 1968 i del Conveni de Lugano de 16 de setembre de 1988 (articles 37.2 i 41), dels reglaments CE núm. 1347/2000 i núm. 44/2001, i de qualsevol altra norma de naturalesa similar, quan la facultat de recurs es reconegui en l'instrument de ratificació internacional o en el Reglament.

D'aquesta manera, de conformitat amb el criteri de l'alt tribunal, ni les interlocutòries, excepte les esmentades abans, ni les resolucions dictades pels jutjats de primera instància (*per saltum*) que ja no va tenir en compte la nova LEC, ni les sentències dictades en instància única per les audiències o TSJ (recursos contra nul·litat de laudes arbitrals o sentències recaigudes en demanda de responsabilitat civil) ni les sentències recaigudes en qüestions incidentals ni aquelles que no puguin ser qualificades com a sentències de segona instància eren susceptibles de ser objecte de recurs en cassació. Tampoc les resolucions dictades en procediments de jurisdicció voluntària (ITS 28-2-2012 rec. 1225/2011).

3.3. Elaboració de la Llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria de dret civil català

Paral·lelament a la promulgació de la Llei 37/2011, que modificava la cassació estatal, al Parlament català s'estava elaborant la Llei de cassació del dret civil de Catalunya. La Llei es va començar a tramitar quan encara no s'havia modificat la LEC 1/2000 per la Llei 37/2011, que, en definitiva, va superar la interpretació restrictiva del Tribunal Suprem sobre les diferents vies possibles del recurs de cassació.

Tanmateix, el legislador català, tal com es desprèn dels treballs parlamentaris (accessibles en el web del Parlament) va considerar que, això no obstant, Catalunya havia de comptar amb una llei pròpia que donés estabilitat al recurs de cassació sobre el dret civil de Catalunya.

Malgrat que l'exposició de motius —sens dubte redactada, en part, en funció del Projecte de Llei presentat al Parlament pel Govern de la Generalitat, que encara considerava l'existència d'un recurs de cassació per una quantia inferior a la prevista en la LEC llavors en vigor— estableix que la norma està pensada per ampliar les possibilitats d'accés al recurs de cassació, de fet, a partir de com va quedar redactat finalment el text legal, va conformar el recurs de cassació de manera més restrictiva que el recurs que regula la LEC 1/2000 després de la reforma de la Llei 37/2011, en quedar el recurs de cassació català centrat únicament en l'interès cassacional i desaparèixer la possibilitat de recórrer en contra la sentència dictada per l'Audiència únicament en consideració a la quantia de l'assumpte.

3.4. La reforma de la LEC per la LO 7/2015 de 21 de juliol

Posteriorment, la Llei orgànica 7/2015, de 21 de juliol, va modificar l'apartat 2 de l'article 483 de la LEC per afegir-hi com a causa d'inadmissió del recurs una quarta: que el recurs manqués manifestament de fonament o s'haguessin resolt ja en el fons uns altres recursos substancialment iguals.

Aquesta causa ha permès a la Sala Primera del TS rebutjar múltiples recursos extraordinaris per infracció processal i de cassació per quantia.

IV. Llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria de dret civil de Catalunya

4.1. Competència del Parlament de Catalunya per regular el recurs de cassació

L'article 149.1.6è de la Constitució espanyola, després d'establir que la legislació processal és competència exclusiva de l'Estat, afegeix "sens perjudici de les especialitats que en aquest ordre es deriven necessàriament de les particularitats del dret substantiu de les comunitats autònomes".

D'altra banda, l'article 130 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya vigent atribueix a la Generalitat la competència per dictar normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya.

En ús d'aquestes facultats el Parlament de Catalunya va promulgar la Llei 4/2012, de 5 de març, en què s'estableixen determinades singularitats per al recurs de cassació competència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya.

Segons el preàmbul d'aquesta Llei, aquestes innovacions es duen a terme sense que afectin la competència de la Llei orgànica del poder judicial i s'integren en el model de recurs de cassació vigent, que desplega la Llei d'enjudiciament civil 1/2000.

4.2. Objectiu de la norma catalana

La finalitat de la seva promulgació era disposar de criteris propis i estables d'accés a la cassació fixats en consideració a les necessitats del dret civil de Catalunya, de manera que el conjunt de l'ordenament civil català pugui ser objecte d'una actuació més intensa per part del Tribunal Superior de Justícia i que no quedi cap matèria que no pugui tenir accés al recurs de cassació.

Amb tot, com hem vist, el legislador català va prescindir de la quantia del procediment com a requisit d'accés a la cassació per centrar-se únicament en l'interès cassacional, la qual cosa no suposa que tots els assumptes puguin acabar mitjançant un recurs de cassació sinó que tots els assumptes poden accedir a la cassació però només si presenten interès cassacional.

4.3. Contingut de la Llei

La Llei 4/2012, de 5 de març, del recurs de cassació en matèria del dret civil a Catalunya consta de quatre articles i de dues disposicions finals.

Va ser publicada en el DOGC el dia 8-3-2012 i va entrar en vigor al cap de 20 dies de la seva publicació.

Atès que es podien plantejar alguns dubtes respecte a la interpretació de la nova norma, el Ple de la Sala Civil i Penal del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya reunit el dia

22 de març de 2012 va adoptar un acord interpretatiu en què va desplegar l'àmbit d'aplicació del recurs, les resolucions recurribles, les infraccions legals denunciades i els requisits d'accés. Aquest acord va ser complementat per un altre de data 4 de juliol de 2013 en relació amb l'àmbit d'aplicació de la Llei quan s'haguessin exercit pretensions a l'empara del CC i a l'empara del CCC.

V. Incidència del nou recurs de cassació operat pel RDL 5/2023, de 28 de juny, en el recurs de cassació de Catalunya. L'acord del TSJC de 6 de setembre de 2023

5.1. El RDL 5/2023, de 28 de juny

En data 29 de juny de 2023 es publica en el BOE el RDL 5/2023, de 28 de juny, amb el títol de *Reial decret llei pel qual s'adopten i prorroguen determinades mesures de resposta a les conseqüències econòmiques i socials de la Guerra d'Ucraïna, de suport a la reconstrucció de l'illa de La Palma i a altres situacions de vulnerabilitat; de transposició de directives de la Unió Europea en matèria de modificacions estructurals de societats mercantils i conciliació de la vida familiar i la vida professional dels progenitors i els cuidadors; i d'execució i compliment del dret de la Unió Europea*, en què, subreptíciament, en el llibre V, títol VII, capítol III, es modifiquen els articles 477 a 487 de la LEC.

Els articles reformats resulten pràcticament un calc dels correlatius del Projecte de llei de mesures d'eficiència processal del servei públic de justícia que consta al Congrés dels Diputats, l'estudi i aprovació del qual va decaure amb la dissolució de les Corts i la convocatòria de noves eleccions per al juliol de 2023.

Suposem que per pressions del TS es va considerar que podia avançar-se aquesta part de la reforma de la LEC per descarregar de recursos el Tribunal Suprem, afectat, a més, per la impossibilitat de nomenar nous magistrats des de la reforma de la LOPJ per la LO 4/2021, de 29 de març.

En la introducció es resumeix part del preàmbul del Projecte de llei abans esmentat i es posa èmfasi en el col·lapse de la Sala Primera, fins i tot per a l'admissió o inadmissió dels recursos de cassació fruit, sobretot, de la litigació massiva dels últims anys.

La nova regulació del recurs de cassació es justifica amb els arguments següents:

El sistema intentat pel legislador de l'any 2000 que va separar la denúncia de les infraccions processals (matèria del recurs extraordinari per infracció processal) de les substantives (objecte del recurs de cassació) no havia funcionat i es mantenia un sistema complex que resulta ja insostenible per raó de les disfuncions importants que presenta.

En primer lloc, la supeditació del recurs per infracció processal a l'acreditació prèvia de l'interès cassacional per vulneració d'una norma substantiva constitueix una dificultat considerable per als litigants que, a més, limita injustificadament la funció nomofilàctica del Tribunal Suprem en la interpretació de normes processals que poden ser transcendents en la qualitat de la tutela judicial que es presta des de la jurisdicció civil.

En segon lloc, la previsió de dos recursos diferents, en funció de la naturalesa processal o substantiva de la infracció, i de tres vies distintes d'accés (processos sobre tutela civil de drets fonamentals, quantia superior a 600.000 euros i interès cassacional) no resulta ja operativa en el desenvolupament actual del dret privat. Les reformes successives de

la Llei 1/2000, de 7 de gener, d'enjudiciament civil, han situat les qüestions socialment més rellevants en procediments sense quantia, per raó de la matèria.

D'altra banda, la mateixa evolució de la litigiositat cap a matèries que afecten amplis sectors de la societat, amb un pes cada vegada més important del dret de la Unió Europea i de la jurisprudència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea, evidencia que a les parts i els tribunals els és cada vegada més difícil delimitar nítidament les normes substantives de les seves implicacions processals a efectes dels recursos extraordinaris.

En aquest escenari, són cada vegada més evidents tant les dificultats que troben les parts per construir correctament els recursos, com els obstacles amb què es troba la mateixa Sala Civil del Tribunal Suprem per complir la seva funció d'unificació de doctrina en matèries socialment rellevants.

En el Projecte de Llei d'eficiència processal es modificaven tots els articles que feien referència al recurs extraordinari per infracció processal, articles 41, 67, 237, 398, 449, 494, etc.

I de mateixa manera, el capítol IV del títol IV (regulació del recurs extraordinari per infracció processal) quedava sense contingut.

Tanmateix, s'han mantingut intactes en el Reial decret Llei les mencions al recurs extraordinari que contenien els articles esmentats i tot el capítol IV del títol IV de la LEC (article 468 a 476).

El nou article 477 té també pràcticament el mateix redactat en el Projecte de Llei d'eficiència processal i en el Reial decret Llei.

5.2. El nou article 477 de la LEC

Aquest article és el que traça l'arquitectura del nou recurs de cassació que torna als seus orígens, anteriors a la LEC 1/2000, en el sentit que en un mateix recurs es poden al·legar vulneracions de caràcter processal o substantiu, per bé que limitat ara pràcticament a l'interès cassacional en desaparèixer els recursos per quantia.

“Motiu del recurs de cassació i resolucions recurribles en cassació

1. Són recurribles en cassació les sentències que posin fi a la segona instància dictades per les audiències provincials quan, de conformitat amb la llei, hagin d'actuar com a òrgan col·legiat i les interlocutòries i sentències dictades en apel·lació en processos sobre reconeixement i execució de sentències estrangeres en matèria civil i mercantil a l'empara dels tractats i els convenis internacionals, així com de reglaments de la Unió Europea o altres normes internacionals, quan la facultat de recórrer es reconegui en l'instrument corresponent.

2. El recurs de cassació s'ha de fonamentar en una infracció de norma processal o substantiva, sempre que concorri un interès cassacional. No obstant això, es pot interposar en tot cas un recurs de cassació contra les sentències dictades per a la tutela judicial civil de drets fonamentals susceptibles de recurs d'empara, encara que no concorri un interès cassacional.

3. Es considera que un recurs presenta interès cassacional quan la resolució objecte de recurs s'oposi a doctrina jurisprudencial del Tribunal Suprem o resolgui punts i qüestions sobre els quals hi hagi jurisprudència contradictòria de les audiències provincials o s'apliquin normes sobre les quals no hi ha doctrina jurisprudencial del Tribunal Suprem.

Quan es tracti de recursos de cassació dels quals hagi de conèixer un tribunal superior de justícia, s'entén que hi ha interès cassacional quan la sentència objecte de recurs s'oposi a la doctrina jurisprudencial, o no hi hagi doctrina del Tribunal Superior de Justícia sobre normes de dret especial de la comunitat autònoma corresponent, o resolgui punts i qüestions sobre els quals hi hagi jurisprudència contradictòria de les audiències provincials.

4. La Sala Primera o, si s'escau, les sales civils i penals dels tribunals superiors de justícia, poden apreciar que hi ha interès cassacional notori quan la resolució impugnada s'hagi dictat en un procés en què la qüestió litigiosa sigui d'interès general per a la interpretació uniforme de la llei estatal o autonòmica. S'entén que hi ha interès general quan la qüestió afecti potencialment o efectivament un gran nombre de situacions, bé en si mateixa o perquè transcendeix del cas objecte del procés.

5. La valoració de la prova i la fixació de fets no poden ser objecte de recurs de cassació, llevat d'error de fet, patent i immediatament verificable a partir de les pròpies actuacions.

6. Quan el recurs es fonamenti en una infracció de normes processals, és imprescindible acreditar que, si ha estat possible, prèviament al recurs de cassació la infracció s'ha denunciat en la instància i que, si s'ha produït en la primera, la denúncia s'ha reproduït en la segona instància. Si la infracció processal ha produït una falta o un defecte esmenable, s'ha d'haver demanat l'esmena en la instància o les instàncies oportunes.

5.3. La derogació tàcita del recurs extraordinari per infracció processal

L'única cosa que es porta al RDL del Projecte de Llei d'eficiència és la derogació del capítol VI (recurs en interès de llei) del títol IV del llibre II, que en el projecte també quedava sense contingut.

Així mateix, cal esmentar que l'article 477.2 de la LEC ja no exceptua, com sí que ho feia el Projecte de Llei d'eficiència, la infracció de l'article 24 del CE, la qual cosa, segons el meu parer, no suposa que es pugui iniciar un procediment de tutela de drets fonamentals (serien els compresos a partir de l'article 14 fins al 29 del CE) per la infracció de l'article 24, ja que aquesta vulneració s'ha de fer valer a través del recurs de cassació per infracció de normes processals, tal com s'infereix de l'exposició de motius de la LEC.

En conclusió, en el Projecte de Llei d'eficiència processal totes les mencions al recurs extraordinari per infracció processal desapareixien i, encara que no es derogava expressament la disposició final 16a de la LEC, de la introducció de la nova normativa i de la nova regulació de l'article 477 i següents se'n desprenia també la derogació en ser incompatible amb ella.

Però, com hem dit, al Reial decret llei només es traslladen els articles 477 a 487 del Projecte de Llei d'eficiència, i s'oblida de posar en concordança els altres i les supressions dutes a terme en el Projecte de Llei d'eficiència processal en relació amb el recurs extraordinari per infracció processal.

Aquesta mateixa falta de coherència s'aprecia en el nou article 479, en què s'esmenta el "plet testimoni" quan aquest procediment es regulava per primera vegada en l'àmbit civil en el Projecte de Llei d'eficiència processal.

Per tal d'aclarir aquestes discordances legislatives, producte de la celeritat de la reforma per descarregar de recursos la Sala Primera del TS, la Sala Civil i Penal del TSJC, en la mesura que el recurs de cassació català s'incardina en el model de cassació de la LEC, va considerar que era necessari, per evitar disfuncions en la presentació dels

recursos, establir amb claredat que s'entenen suprimides les referències al recurs extraordinari per infracció processal, que s'han d'entendre tàcitament derogades de conformitat amb l'article 2.2 del CC i DDU del RDL 5/2023, per raó de la seva incompatibilitat amb la regulació actual.

En tot cas, ha d'assenyalar ara que el Reial decret llei 6/2023, de 19 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència en matèria de servei públic de justícia, funció pública, règim local i mecenatge i, en concret, el seu article 103 (punts 90, 91 i 92) modifica de nou la Lec 1/2000 per a deixar expressament sense contingut l'article 467 i suprimir el Capítol IV del Títol IV del Llibre II, deixant sense efecte els articles 468 a 476 referits al recurs extraordinari. S'anul·len també els esments a aquest recurs en altres articles de la Lec que es reformen i es deixa sense efecte la DF 16 de la Lec 1/2000 en el punt 131.

5.4. L'acord de la Sala Civil i Penal del TSJC de data 6 de setembre de 2023

A aquest efecte la Sala Civil i Penal del TSJC elabora en data 6 de setembre de 2023 un nou acord sobre els criteris d'admissió del recurs de cassació civil a Catalunya davant de la nova regulació del recurs en la LEC.

En el preàmbul d'aquest acord es recorda que en ús de les competències que confereixen l'article 149.1.6è de la Constitució espanyola i l'article 130 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya per dictar normes processals específiques que derivin de les particularitats del dret substantiu de Catalunya, el Parlament de Catalunya va promulgar la Llei 4/2012, de 5 de març, en què s'estableixen determinades singularitats per al recurs de cassació competència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya. I que, de conformitat amb el preàmbul d'aquesta Llei, aquestes innovacions es fan sense que afectin la competència de la Llei orgànica del poder judicial i integrant-les en el model de recurs de cassació vigent, desplegat en la Llei d'enjudiciament civil 1/2000.

També recordem que per a la interpretació correcta de la normativa de la Llei 4/2012, la Sala Civil i Penal del TSJC havia dictat dos acords no jurisdiccionals: el primer en data 22-3-2012 i el segon, complementari de l'anterior, en data 4 juliol de 2013.

Ambdós acords feien referència al recurs extraordinari per infracció processal i al recurs de cassació que regula la LEC 1/2000 des de la seva promulgació.

Tanmateix, el model de la LEC 1/2000 en què s'insereixen les modalitats específiques del recurs de cassació en matèria de dret civil català, ha patit una profunda modificació després de l'entrada en vigor del Decret llei 5/2023, de 28 de juny, convalidat per resolució de 26 de juliol de 2023, de la Diputació Permanent del Congrés dels Diputats, cosa que ens obligava a revisar els acords no jurisdiccionals abans indicats.

En el nostre preàmbul indiquem que el model actual del recurs de cassació estatal s'assimila ara al que ja regia a Catalunya, ja que tant la infracció de dret substantiu català com la infracció de normes processals específiques de la legislació catalana només eren denunciabls per la via del recurs de cassació si s'hi donava interès cassacional, independentment de la quantia del procediment.

Finalment, es dicta l'acord en els termes que es desenvolupen a continuació:

A) Entrada en vigor i derogació tàcita de certs preceptes de la LEC 1/2000

A partir de l'entrada en vigor de la reforma operada en la LEC 1/2000 pel Reial decret llei 5/2023, de 28 de juny (el dia 29 de juliol de 2023, segons la disposició final 9a),

desapareix el recurs extraordinari per infracció processal i el recurs en interès de la llei, de manera que només escau presentar davant el TSJC recurs de cassació per interès cassacional ja sigui per infracció de norma processal o substantiva en els termes que s'exposen en aquest acord.

Per consegüent, des del 29 de juliol de 2023, s'han d'entendre tàcitament derogades totes aquelles mencions de la LEC que es refereixin al recurs extraordinari per infracció processal, així com la disposició final 16a de la LEC, de conformitat amb l'article 2.2 del Codi civil.

Com abans s'ha dit, el Reial decret llei 6/2023, de 19 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència en matèria de servei públic de justícia, funció pública, règim local i mecenatge, deroga expressament el recurs extraordinari i la DF 16 de la Lec 1/2000.

B) Competència del TSJC

De conformitat amb l'art 478 de la LEC és competent el TSJC quan el recurs de cassació es formuli contra les resolucions de les audiències provincials de Catalunya sempre que el recurs es fonamenti exclusivament o juntament amb uns altres motius en la infracció de les normes del dret civil o processal civil propi de Catalunya.

D'aquesta manera, si només es denuncia la infracció de normes processals de la LEC o altres lleis estatals o normes substantives del Codi civil de 1889 o una altra norma estatal, la competència per al coneixement del recurs correspon a la Sala Primera del Tribunal Suprem, encara que el litigi tracti també sobre normativa catalana.

En cas que en el litigi s'hagin exercit conjuntament pretensions regides per l'ordenament civil català i per l'ordenament civil estatal i que el recurs de cassació s'interposi per denunciar la infracció de la normativa catalana i la normativa estatal, els articles 2, 3 i 4 de la Llei 4/2012 s'han d'aplicar en aquell o aquells motius del recurs de cassació en què s'al·legui com a infringida la normativa catalana, mentre que en aquell o aquells altres motius del recurs de cassació en què, si escau, s'al·legui exclusivament la infracció de normes estatals, cal atènyer-se, per examinar l'admissibilitat del motiu, a la comprovació de si hi concorre alguna de les modalitats que preveu l'article 477 núm. 2, 3 i 4 de la LEC 1/2000.

Doctrina de la Sala Primera en relació amb la competència funcional que també resulta d'aplicació.

A aquest efecte convé recordar en aquest punt la doctrina de la Sala Primera del TS sobre en quins casos la competència funcional correspon a la Sala Civil del TSJC i en quins casos a la Sala Primera, tenint en compte que la Sala Civil del TSJC no pot discutir a la Sala Primera el criteri sobre la competència funcional que sostingui en un determinat assumpte.

La regla general ve resumida en la Interlocutòria del TS de 12 de juliol de 2023 (ROJ: ITS 10104/2023 - ECLI: ES:TS: 2023:10104A) en la qual s'exposa que:

“De acuerdo con lo dispuesto en el artículo 478 LEC, como principio general, tal y como ha establecido esta Sala en otras resoluciones, la competencia funcional viene determinada por las normas invocadas en el recurso de casación, y cuando el procedimiento se ha seguido en un ámbito territorial donde el derecho civil aplicable al caso es el derecho foral, o especial, siendo el Código Civil derecho supletorio, constituyen normas aplicables para resolver el proceso las normas forales sobre la

correspondiente materia y que han sido dictadas en el uso de la competencia legislativa atribuida por el Estatuto de Autonomía. La invocación de normas del Código Civil, junto con la norma de derecho foral, no altera la competencia funcional como señaló esta Sala en el auto de Pleno de fecha 11 de noviembre de 2015, recurso 736/2015:

"[...] Esta Sala tiene declarado que "el legislador, en el art. 478 de la LEC, atiende a una circunstancia objetiva a la hora de atribuir la competencia para el conocimiento y resolución del recurso de casación a las Salas de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia, cual es que el recurso se funde exclusivamente o junto a otros motivos en la infracción de normas de Derecho civil foral o especial propio de la Comunidad Autónoma, dato objetivo que junto a las otras dos circunstancias contempladas en el precepto determinan la competencia de tales órganos. Y debe repararse en que dicha atribución competencial tiene lugar tanto si se invoca exclusivamente norma de Derecho civil foral o especial como si, junto a ella, se denuncian otras normas de derecho común, matiz de importancia ya que el legislador no pretende privar a los Tribunales Superiores de Justicia del examen de la denuncia de normas de Derecho común sino otorgarles el pleno conocimiento del Derecho foral o especial; por ello la única excepción viene constituida por el art. 5.4 de la LOPJ en el que la denuncia de infracción de precepto constitucional atrae la competencia al Tribunal Supremo y es que, esta norma, en esencia, está presidida por el mismo espíritu: el legislador pretende que las infracciones de norma constitucional sólo sean conocidas por el Tribunal Supremo como quiere que las infracciones de Derecho foral o especial sólo sean examinadas por el Tribunal Superior que tenga atribuida competencia; en definitiva, a la hora de la distribución competencial se ha efectuado un juicio de prevalencia para el conocimiento de los recursos basados en Derecho foral que sólo cede ante la infracción de norma constitucional. Lo que prima en esta distribución de la competencia, conviene insistir, es atribuir a las Salas de los Tribunales Superiores el pleno conocimiento de Derecho foral o especial y por ello el legislador acepta sin reparos que puedan conocer también del Derecho Común cuando se invoca junto a norma de Derecho foral o especial, de igual forma que el legislador acepta que el Tribunal Supremo conozca de Derecho foral o especial si existe el dato que prima en esta caso de alegación de norma constitucional. Adviértase que en ambos criterios de distribución el legislador no divide la competencia para el conocimiento de un mismo recurso sino que la atribuye a un único órgano, aunque para ello deba sacrificar los intereses perseguidos con la regla precedente, generando así una excepción al régimen general de conocimiento: respecto a la atribución al Tribunal Supremo cuando se invoca norma de Derecho foral o especial, y una excepción a la excepción: respecto a la atribución a los Tribunales Superiores de Justicia, cuando se cita norma constitucional" (AATS de 22 de enero de 2008, 8 de septiembre de 2008 y 21 de abril de 2009, recursos nº 738/2005, 2290/2007 y 362/2007 respectivamente) [...]"

Tanmateix, aquesta regla general admet excepcions:

a) Derivades de l'aplicació de l'article 11.2 de la LOPJ

En la interlocutòria d'11 d'abril de 2023 (ROJ: ITS 4171/2023 - ECLI:ES:TS: 2023:4171A) es diu que *"la competencia funcional para conocer del recurso de casación viene determinada por las normas invocadas en el recurso, con independencia de las normas aplicadas o invocadas por las partes en las respectivas instancias, y se atribuye por la ley a un único órgano, lo que no impide que en el examen que de su propia competencia debe hacer el órgano judicial este acuda a las posibilidades que ofrece el art. 11 LOPJ para evitar situaciones exclusivamente orientadas a la elección del órgano judicial de casación que más pueda interesar a la parte recurrente (ATS de 10 de junio de 2019,*

rec. 6014/2018, entre otros). En este sentido, el art. 478 LEC atiende a una circunstancia objetiva a la hora de atribuir la competencia para el conocimiento y resolución del recurso de casación a las Salas de lo Civil y Penal de los Tribunales Superiores de Justicia: que el recurso se funde exclusivamente o junto a otros motivos en la infracción de normas de Derecho civil foral o especial propio de la Comunidad Autónoma”.

Un altre exemple el constitueix la Interlocutòria de 27 d'abril de 2022 (ROJ: ITS 6381/2022 - ECLI: ES: TS:2022:6381A) en què es declara “*que la competencia corresponde al TS por cuanto es necesario tener en cuenta, tras la identificación de la cuestión jurídica sobre la que se ha de fijar jurisprudencia, si la misma versa en el desarrollo del ámbito de aplicación del Derecho foral o especial, respecto del que el Código Civil actúa como supletorio, en cuyo caso no permitirá invocar la infracción del Código Civil solo para augurarse la competencia del Tribunal Supremo, o en su caso se trata de una norma o principio general del derecho común, sin conexión alguna con un tema de Derecho foral o especial, no podrá asegurarse la competencia del Tribunal Superior de Justicia.*

En la medida que en el caso la cuestión jurídica del recurso de casación se articulaba de acuerdo con los motivos primero y segundo en cuestiones de derecho común, concretamente en materia de arrendamientos urbanos, citando la parte recurrente el art. 4.3 LAU, en el segundo, en relación con la materia expuesta, el art. 1563 CC, la cita en el tercer motivo del art. 111-8 CCAT, relativo a la aplicación de la doctrina de los actos propios, sin conexión alguna con materia de derecho foral o especial, no puede determinar la competencia en favor del Tribunal Superior de Justicia de Cataluña.”

b) De l'omissió de citar les normes aplicables al cas

En la Interlocutòria de 21 de desembre de 2022 (ROJ: ITS 18254/2022 - ECLI: ES: TS:2022:18254A) el TS considera que, no obstant la regla general que la competència la determinen les normes esmentades en el recurs, s'ha de tenir en compte que les parts no són lliures d'invocar qualsevol norma en el recurs de cassació, sinó que aquest s'ha de fonamentar en la infracció de les normes aplicables per resoldre les qüestions objecte del procés, tal com determina l'article 477.1 LEC.

D'aquesta manera, quan el procediment s'ha seguit en un àmbit territorial en el qual el dret civil aplicable al cas és el dret foral o especial i el Codi civil és dret supletori, constitueixen normes aplicables per resoldre el procés les normes forals sobre la matèria corresponent i que han estat dictades en l'ús de la competència legislativa atribuïda per l'estatut d'autonomia. En conseqüència, tal com ha recordat aquesta Sala en unes altres resolucions (interlocutòries del TS de 9 de febrer de 2022, rec. núm. 3578/2021, i de 2 de desembre de 2015, rec. núm. 2066/2014), no resulta possible invocar la infracció de dret supletori per predeterminar la competència del Tribunal Suprem, ja que això suposaria admetre l'alteració de les normes sobre la competència, en aquest cas funcional, a voluntat del recurrent.

Un altre supòsit d'interès el trobem en la interlocutòria del TS sobre competència funcional en el cas dels procediments que tracten sobre les conseqüències de la nul·litat de clàusules abusives pel que fa a la prescripció, incloent-hi el *dies a quo*.

En la Interlocutòria de 26 de novembre de 2020 (ROJ: ITS 11007/2020 - ECLI: ES: TS:2020:11007A), recurs 1799/2020, el TS entén que, encara que s'invoquin normes catalanes com a infringides en el recurs de cassació, si el procés ha tractat sobre matèries de dret mercantil, bancari i de consum la competència funcional és del TS.

Recorda a l'efecte les interlocutòries de 4 de desembre de 2015 (recurs 1011/2015) i 19 de juliol de 2017 (recurs 1180/2017).

En aquestes resolucions el TS declara que, quan el procés tracti en els seus aspectes substancials sobre normes de dret mercantil, bancari o de consum, i les disposicions del dret autonòmic només siguin aplicables com a dret comú supletori del mercantil, per aplicació dels articles 2 i 50 del Codi de comerç (CCom), en allò que no està previst per aquesta normativa, la competència per conèixer del recurs de cassació correspon al Tribunal Suprem, per raó de la naturalesa estatal de la normativa aplicable com a principal, que exigeix un pronunciament unificat per a tot el territori nacional que asseguri el principi de seguretat jurídica.

En conseqüència, declara que:

“Las cuestiones jurídicas controvertidas se refieren a la validez de las cláusulas contenidas en un contrato de préstamo sometido a condiciones generales de la contratación, cuya competencia legislativa corresponde en exclusiva al Estado, conforme a reiterada jurisprudencia del Tribunal Constitucional (SSTC 71/1982, de 30 de noviembre; 225/1993, de 8 de julio; 31/2010, de 28 de junio; y 26/2012, de 1 de marzo). Y que se rige por la Ley 7/1998, de 13 de abril, sobre condiciones generales de la contratación.

Además, el fundamento último de las acciones ejercitadas en la demanda se encuentra en la Directiva 93/13/CEE, de 5 de abril, sobre cláusulas abusivas en contratos con consumidores, en cuya interpretación, la jurisprudencia del TJUE (por todas, STJUE de 16 de julio de 2020, asuntos acumulados C-224/19 y C- 259/19) ha establecido que deben ser los tribunales nacionales quienes establezcan los plazos razonables de ejercicio de las acciones restitutorias, lo que excede del ámbito autonómico y dota de sentido a la previsión sobre la función unificadora del Tribunal Supremo contenida en el art. 123.1 CE. Máxime si, como apuntan con acierto las partes en sus escritos de alegaciones sobre este incidente, la cuestión no se circunscribe solamente a la duración del plazo, sino a otro aspecto muy importante, como es el día inicial para su cómputo.

De todo lo cual podemos concluir que un procedimiento judicial en el que se dirimen la nulidad de una condición general de la contratación, en el marco de un contrato de préstamo bancario de dinero con consumidores, las consecuencias de esa nulidad y, derivadamente, el plazo de ejercicio de la acción restitutoria y cuál es el día inicial para su cómputo, se rige por la normativa estatal y no por la autonómica”.

Finalment podem esmentar la STS de 7 de febrer de 2018 (ROJ: STS 309/2018 - ECLI: ES: TS:2018:309), en la qual s'afirma que és responsabilitat del recurrent el fet de no haver articulat el seu recurs sobre la base de la infracció de les normes aplicades, per la qual cosa ha d'assumir els riscos d'una possible incoherència entre la fonamentació de la sentència i la motivació del seu recurs de cassació.

Així doncs, si el plet va tractar sobre la prestació compensatòria de l'article 233-14 del CCC, no escau invocar l'article 97 del CC.

Entenem que la regulació pel que fa a la competència funcional no ha canviat en aquest aspecte, per la qual cosa entrarem en l'anàlisi de la resta de qüestions relatives a l'encaix de la Llei 4/2012, de 5 de març, en el nou recurs de cassació.

C) Recurs de cassació

El recurs de cassació, competència del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya segons l'article 73.1.a de la Llei orgànica del poder judicial, article 95 de l'Estatut d'autonomia de Catalunya i article 478 de la LEC 1/2000, quan s'invoqui únicament o entre altres infraccions la infracció de normes de l'ordenament civil de Catalunya, es regeix per la Llei 4/2012, de 5 de març, interpretada de la forma següent:

- Resolucions recurribles i infraccions al·legables

El recurs de cassació es pot formular contra sentències civils que posin fi a la segona instància dictades per les audiències provincials amb seu a Catalunya quan, de conformitat amb la llei, hagin d'actuar com a òrgan col·legiat en els assumptes que es regeixin per l'ordenament civil de Catalunya (article 477.1 LEC i article 2.1 Llei 4/2012).

El recurs de cassació s'ha de fonamentar, exclusivament o juntament amb altres motius d'impugnació, en la infracció de normes de l'ordenament civil català (article 2.2 Llei 4/2012).

S'entenen per "normes de l'ordenament civil català", de conformitat amb el que disposa l'article 111.1 de la Primera llei del Codi civil de Catalunya (CCC), les disposicions del Codi civil de Catalunya, les altres lleis del Parlament en matèria de dret civil, els costums i els principis generals del dret propi.

Les normes escrites han de tenir rang de llei, i poden ser de caràcter substantiu o processal.

Les normes legals de dret escrit s'han d'esmentar pel número de l'article i, si té diversos apartats, cal indicar-hi l'apartat concret la vulneració del qual es denuncia.

Només es pot esmentar en el mateix motiu del recurs la infracció d'una norma legal o, com a màxim, la de les que hi estiguin directament relacionades i siguin homogènies.

No escau, doncs, indicar com a infringides ni lleis senceres ni fórmules com ara infracció de l'article 233-4 i següents del CCC.

Tampoc no es poden esmentar com a vulnerats preceptes de caràcter genèric que siguin impropis per la seva mateixa generalitat per fonamentar el recurs de cassació.

En certes matèries, considerades d'ordre públic, com ara les mesures personals referents als menors d'edat, hem flexibilitzat els requisits d'accés al recurs de cassació i s'examina, quan s'esmenta com a infringida la norma relativa a l'interès superior del menor, si la sala d'apel·lació ha incorregut en arbitrarietat en la presa de la decisió corresponent per la qual cosa el recurs hauria de raonar sobre l'arbitrarietat o sobre la irracionalitat de la mesura adoptada. De la mateixa manera, el cas de la norma relativa als aliments dels menors que exigeix proporció entre les necessitats de l'alimentista i les possibilitats del alimentant (article 237-9, 1 CCC).

No escau en l'àmbit civil esmentar com a infringits lleis o reglaments de caràcter administratiu, llevat que s'esmentin com a relacionats amb la norma civil infringida. Per exemple, si s'estima que una determinada immissió està autoritzada administrativament i la sentència d'apel·lació considera que no ho està, es pot mencionar el reglament de què es tracti, però sempre en relació amb l'article 546-14,1 del CCC, que seria la norma civil vulnerada.

La infracció d'un precepte constitucional comporta que la competència per conèixer de l'assumpte correspongui al Tribunal Suprem (article 5.4 de la LOPJ i article 2.3 últim incís de la Llei 4/2012).

No obstant això, es pot al·legar també davant el Tribunal Superior la infracció d'un precepte constitucional o de la doctrina del Tribunal Constitucional en relació amb el dret civil de Catalunya, en els casos i amb els requisits que estableix la Llei 4/2012, quan aquesta menció sigui merament instrumental o tingui un caràcter accessori del tema nuclear regit per l'ordenament civil de Catalunya (article 2.3 de la Llei 4/2012 i ITS de 13.12.2011).

- Requisits d'accés a la cassació

Només tenen accés a la cassació, si es compleixen els pressupòsits anteriors, quan el motiu d'impugnació de la sentència es fonamenti:

a) En la contradicció de la sentència de l'audiència amb la jurisprudència que resulti de sentències reiterades del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya o del Tribunal de Cassació.

S'entén per "sentències reiterades" quan hi hagi almenys dues sentències del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya o del Tribunal de Cassació en un mateix sentit, sempre que la seva doctrina no hagi quedat sense efecte per lleis posteriors (article 1.6 CC i article 111.2 CCC).

Per poder admetre el recurs és necessari que es raoni de forma destacada, per cada motiu del recurs, com, quan i en quin sentit la sentència objecte de recurs ha vulnerat o desconegut la jurisprudència que s'hi estableix.

Excepcionalment, es pot admetre també el recurs quan, a criteri de la Sala Civil i Penal del TSJC, la part recurrent justifiqui degudament la necessitat de modificar la jurisprudència en relació amb el problema jurídic plantejat perquè hagi evolucionat la realitat social o l'opinió comuna de la comunitat jurídica sobre una matèria determinada.

b) En la falta de jurisprudència del Tribunal Superior de Justícia o del Tribunal de Cassació de Catalunya, independentment del temps que la norma porti en vigor.

Per justificar l'existència d'aquest requisit, la part recurrent ha d'identificar amb claredat per cada motiu del recurs quin és el problema jurídic o d'interpretació de la norma que s'ha plantejat en el litigi sobre el qual no hi ha jurisprudència i per a l'aclariment del qual per al supòsit present i per a altres de semblants o anàlegs sigui necessària la formació de doctrina. S'ha d'invocar també aquesta causa de recurs quan hi hagi una única sentència de la Sala Civil i Penal que resolgui la qüestió jurídica controvertida.

No n'hi ha prou, doncs, amb afirmar que no existeix doctrina del TSJC sobre una determinada norma jurídica. Si la llei és clara, no necessita una sentència que reiteri el seu sentit recte. Per això és indispensable que s'especifiqui el conflicte que ha sorgit en relació amb la interpretació de la norma, per la qual cosa aquesta ha de ser dubtosa o admetre diverses interpretacions.

L'existència de sentències contradictòries de les diverses audiències o de les seccions d'una mateixa audiència provincial sobre alguna qüestió jurídica no motiva per si sola el recurs de cassació, per bé que es pot al·legar per descriure l'interès cassacional quan no hi hagi jurisprudència del Tribunal Superior o del Tribunal de Cassació sobre la qüestió debatuda.

c) Excepcionalment, i a criteri discrecional de la Sala, es pot apreciar que existeix interès cassacional notori en recursos defectuosament formulats i sempre que no es causi indefensió, quan la resolució impugnada s'hagi dictat en un procés en què la qüestió

litigiosa sigui d'interès general per a la interpretació uniforme de la llei catalana. S'entén que existeix interès general quan la qüestió afecti potencialment o efectivament un gran nombre de situacions, bé en si mateixa o perquè transcendeix el cas objecte del procés.

- Requisit de totes les vies d'accés:

El recurs de cassació per interès cassacional va encaminat a fixar la doctrina. Com a conseqüència d'això, com a requisit de caràcter general, l'escrit d'interposició del recurs ha d'expressar amb claredat, de manera destacada, la jurisprudència o doctrina que se sol·licita que dicti o fixi el Tribunal Superior o es declari infringida per la sentència objecte de recurs.

- Termini, forma, contingut de l'escrit d'interposició i tramitació del recurs de cassació

Pel que fa al termini, la forma i el contingut de l'escrit d'interposició del recurs de cassació i la seva tramitació cal atènyer-se al que disposen els articles 477.5 i 6, 479, 481 i 482 a 487 de la LEC 1/2000.

En aquesta matèria la Sala Civil i Penal del TSJC no ha considerat procedent emetre cap pronunciament interpretatiu ja que la regeix en la seva totalitat la LEC 1/2000, de manera que és la Sala Primera del TS la que —si així ho entén— haurà de modificar el seu acord de 27.1.2017.

En tot cas, segons el meu parer, la Sala Primera del TS continuarà fent ús dels criteris ja aplicats anteriorment sobre el recurs de cassació per interès cassacional, sempre que no s'oposin a la nova regulació, singularment pel que fa a considerar inadmissible el recurs si es donen les circumstàncies següents:

a) L'alteració de la base fàctica de la sentència llevat que s'admeti un motiu referit a la valoració de la prova en els restrictius termes previstos.

b) El plantejament de qüestions noves.

c) Plantejar qüestions que no afectin la *ratio decidendi* de la sentència (rebatre arguments que no constitueixen la raó determinant de la sentència objecte de recurs).

d) Impugnar la interpretació del contracte sense atènyer-se als requisits que estableix la jurisprudència per a l'accés al recurs de cassació (que la interpretació sigui arbitrària, desraonada, il·lògica o contrària a un precepte legal).

e) La petició de principi o fer supòsit de la qüestió, és a dir, formular una impugnació donant per fet el que falta per demostrar.

f) La falta d'efecte útil del motiu.

g) La falta de concreció en el desenvolupament argumental.

h) La barreja de qüestions heterogènies.

i) La falta d'identificació de la infracció al·legada.

j) La falta d'acreditació de l'interès cassacional en els termes del punt 3.3 B de l'acord de 27.1.2017, amb els ajustos necessaris.

Claredat i concisió

L'article 481 de la LEC disposa, entre altres requisits, que el recurs ha d'expressar amb la claredat necessària l'existència de l'interès cassacional invocat.

A aquest efecte, el punt 8 de l'article 481 autoritza la Sala de Govern del Tribunal Suprem a acordar l'extensió màxima i altres condicions extrínseques dels escrits d'interposició i d'oposició dels recursos de cassació.

Encara que la LEC no estén aquesta facultat a les sales de govern dels tribunals superiors situats a comunitats autònomes amb dret civil propi, com és el cas de Catalunya, la Sala de Govern del TSJC i el Consell de l'Advocacia Catalana van subscriure en data 13.1.2021 una guia de bones pràctiques en què es va disposar que:

a) L'extensió del recurs de cassació seria la mínima imprescindible per descriure l'interès cassacional del cas (sense que sigui necessari fer un relat d'antecedents del procediment).

b) No hauria de sobrepassar, llevat de casos excepcionals, els 25 folis; 30 en cas que el recurs de cassació compregui també infraccions processals,

c) La contestació al recurs no hauria d'excedir l'extensió prevista per al recurs.

d) Característiques dels textos: per al text s'han d'utilitzar caràcters d'un tipus usual (com Times New Roman, Courier o Arial) i amb una mida d'almenys 12 punts en el text Times (o equivalents en els altres formats) i de 10 punts en les notes a peu de pàgina, amb un interlineat d'entre 1,15 i 1,5 i uns marges horitzontals i verticals (marges superior, inferior, esquerre i dret de la pàgina) de 2,5 cm com a mínim.

En aquest sentit, la Sala Civil i Penal recomana en el seu acord seguir aquests criteris i pot considerar que l'escrit no té prou claredat i precisió si el recurs se n'aparta injustificadament.

D) Dret transitori

S'apliquen les noves disposicions de la LEC als recursos de cassació que s'interposin contra les resolucions dictades per les audiències des del dia 29 de juliol de 2023, independentment de la data de la seva notificació.

Si la sentència és de data anterior al 29 de juliol de 2023, independentment de la data de la notificació, s'ha de presentar el recurs de cassació i, si escau, el recurs extraordinari per infracció processal de conformitat amb la legislació anterior.

No obstant això, si és procedent la inadmissió dels recursos per les causes que preveuen les normes fins llavors vigents, cal disposar-ho mitjançant una provisió succintament motivada.

Aquesta provisió l'ha de precedir una altra en què s'han de posar de manifest succintament les possibles causes d'inadmissió, i cal oir les parts sobre aquesta qüestió per un termini de 10 dies.

E) Disposició final

A partir de l'entrada en vigor de la reforma de la LEC pel RDL 5/2023, de 28 de juny, queden sense efecte els acords no jurisdiccionals adoptats per aquesta Sala en data 22 de març de 2012 i 4 de juliol de 2013 i substituïts per l'acord de 6 de setembre.

F) Publicitat

L'acord és expressió del parer unànim de la Sala i té caràcter orientador per unificar les pràctiques processals, per la qual cosa va ser comunicat a les AP de Catalunya (magistrats/des i lletrats/des de l'AJ), que són les que en primer lloc han de decidir sobre

l'admissibilitat dels recursos, i també als altres professionals jurídics (advocats i procuradors dels tribunals) i al Ministeri Fiscal, i es va inserir a la pàgina web del CGPJ.

5.5. L'acord de la Sala de Govern del Tribunal Suprem de 14 de setembre de 2023

D'altra banda, la Sala de Govern del Tribunal Suprem, mitjançant un acord de data 14 de setembre de 2023 publicat al BOE de 21 de setembre, ha establert les condicions extrínseques que han de contenir els escrits en què es presentin els recursos de cassació davant el TS incloent-hi, per cert, algunes qüestions pròpiament processals, com ara els documents que s'han de presentar i una innovadora (en matèria civil) caràtula en la qual ja s'han de descriure l'interès cassacional del recurs i els pronunciaments que se sol·liciten sobre l'objecte del procés.

En aquest acord s'exigeix, quan el recurs es fonamenti en la infracció d'una norma processal, la identificació de la resolució o actuació processal en què s'ha comès la infracció, amb indicació de la data i, si escau, del número de foli de les actuacions i/o minut de l'enregistrament, així com de l'acte processal en què la infracció ha estat denunciada o sol·licitada l'esmena.

CONCLUSIONS

La Sala Civil i Penal del TSJC s'ha limitat a delimitar l'encaix de la regulació actual del recurs de cassació de la LEC amb la Llei 4/2012 sense pretendre suplantar el TS pel que fa a la nova regulació del recurs de cassació, conseqüència de la reforma de la LEC 1/2000 pel RDL 5/2023, de 28 de juny.

Correspon a la Sala Primera del TS aclarir mitjançant un acord interpretatiu —si així ho estima— les eventuais qüestions interpretatives que puguin sorgir a partir de la reforma del recurs de cassació.

Queden sense solucionar alguns problemes ja existents amb anterioritat, com les eventuais sentències contradictòries del TS i del TSJC quan un dels litigants acudeixi al TS per reclamar l'aplicació d'una norma estatal i un altre ho faci al TSJ per invocar la infracció, per no aplicació, d'una norma catalana en un mateix assumpte o en altres de diferents, però en què es plantegi la mateixa qüestió jurídica.

I també el valor de les sentències dictades pel TSJC quan s'al·legui com a motiu de l'interès cassacional la falta de doctrina legal respecte d'una norma processal o substantiva de dret estatal quan el recurs sigui competència del TSJC per haver-se invocat també la infracció d'una norma processal o substantiva catalana.